

SKÚŠOBNÝ PORIADOK PRE SKÚŠKY STAVAČOV

1. DRUHY SKÚŠOK

Stavače tvoria skupinu plemien psov, ktoré môžu získať všestrannú upotrebitelnosť pre prácu na povrchu. Absolvovať môžu tieto druhy skúšok:

1.1. Jesenné skúšky - JSS

Jesenné skúšky sú skúškami, ktorých absolvovanie kvalifikuje psa ako poľovne upotrebitelného pre hľadanie, dohľadávanie a prinášanie malej zveri.

Na JSS sa môžu zúčastniť stavače všetkých plemien bez zreteľa na vek a predtým absolvované skúšky.

1.2. Farbiarske skúšky - FSS

Farbiarske skúšky sa usporadúvajú v poľných poľovných revíroch, kde pre nedostatok lesného porastu nie je možné usporiadať lesné skúšky, ale so zreteľom na výskyt a lov srnčej zveri v týchto revíroch vzniká potreba, aby psy preukázali poľovnú upotrebitelnosť pre lov a dohľadávanie srnčej zveri.

Na skúškach sa môžu zúčastniť stavače všetkých plemien bez zreteľa na vek a predtým absolvované skúšky.

1.3. Lesné skúšky - LSS

Absolvovaním lesných skúšok získava pes poľovnú upotrebitelnosť pre dohľadávanie a prinášanie malej zveri a dohľadávanie srnčej zveri.

Na skúškach sa môžu zúčastniť stavače všetkých plemien bez zreteľa na vek a predtým absolvované skúšky.

1.4. Špeciálne skúšky z vodnej práce - VP

Sú vhodné pre psy z oblasti s vodnými plochami, kde sa na spoločných poľovačkách loví vodná zver, najmä na zníženie vysokých strát postrieľanej vodnej zveri. Absolvovaním špeciálnych skúšok z vodnej práce získavajú psy kvalifikáciu na dohľadávanie vodnej pernatej zveri.

Na skúškach sa môžu zúčastniť stavače všetkých plemien bez zreteľa na vek a predtým absolvované skúšky.

1.5. Všestranné skúšky - VSS

Na všestranných skúškach sa musí preukázať vyšší stupeň použiteľnosti psa v poľovníckej praxi. Stavače tu dokazujú, že sú skupinou plemien psov použiteľnou pre všestrannú prácu na povrchu. Absolvovaním všestranných skúšok získavajú stavače poľovnú upotrebitelnosť na dohľadávanie malej pernatej a srstnatej zveri a srnčej zveri. Podmienkou pre účasť na všestranných skúškach je úspešné absolvovanie JSS alebo LSS. Vodič, ktorého pes úspešne absolvoval VSS, môže požiadať o zápis do Knihy všestranných psov (U). Z praktického hľadiska by bolo vhodné, aby všestranné skúšky absolvovalo čo najviac psov.

2. PREDMETY SKÚŠOK

2.1. Čuch

Pri posudzovaní čuchu si treba všímať, na akú vzdialenosť stavač zvetril zver, rýchlosť pri hľadaní, vietor - jeho smer a silu, vlhkosť a teplotu vzduchu, ráz pôdy, porast, druh zveri a dĺžku - čas hľadania. Stavač nemusí zver vystaviť hneď, môže ísť za jej pachom a potom ju vystaviť na kratšiu vzdialenosť. Vzdialenosť treba posudzovať vždy od prvého zvetrenia, a nie od vystavenia. Treba prihliadať na to, že stavač sa pri práci s bažantmi priblíži k zveri na kratšiu vzdialenosť, kým ju pevne vystaví. Jemnosť čuchu sa posudzuje počas celých skúšok. Prechádzanie zajacov ešte nemusí byť známkou zlého čuchu psa.

Chyby: zvetrenie zveri na kratšiu vzdialenosť pri priaznivom vetre, sústavné vystavovanie dýchanísk.

Pri lesných skúškach treba tiež hodnotiť kvalitu čuchu. Možné je to najmä pri sledení alebo dohľadávaní.

Rozhodca pozoruje pri sledení prácu stavača a podľa vzdialenosti, na akú zvetril zver, overuje si kvalitu jeho čuchu. V prípade, ak počas sledenia nepríde pes do styku so živou zverou, overí sa kvalita čuchu pri dohľadávaní. Tu treba sledovať, na akú vzdialenosť stavač zvetril odloženú zver, či s vysokým alebo nízkym nosom a za aký čas ju dohľadal. Doplnujúce poznatky o kvalite čuchu si rozhodcovia overujú počas celých skúšok. Zvetrenie zveri na malú vzdialenosť a nedohľadanie zveri sú chyby, ktoré ovplyvňujú výslednú známku z čuchu.

2.2. Spoločná poľovačka

Časový limit: 15-30 minút

Táto disciplína sa skúša ako prvá a psy pri nej majú ukázať, že sú platnými pomocníkmi pri love malej zveri na spoločných poľovačkách. Vytvorí sa skupina s 2-4 stavačmi, ktoré nastúpia vo vzdialenosti najmenej 50 krokov. Medzi vodičov sa rozostavia rozhodcovia. Skúša sa podľa možnosti vo vyššom poraste za rovnakých podmienok pre celú skupinu. Na jesenných skúškach môže vodič viesť stavača na remeni, voľne pri nohe alebo ho vypustiť hľadať nakrátko pred sebou. Všetci vodiči sú povinní strieľať na zver, ktorá vyletí alebo vybehne, či už ju voľne pracujúci pes vystaví alebo nie. Ak stavač vystaví zver pri spoločnej poľovačke, rozhodca to musí zobrať do úvahy, ako aj ostatné výkony psa, napr. postupovanie, pokojnosť pred zverou ap. Stavač, ktorý pracuje voľne, musí hľadať zver len v priestore pred svojím vodičom, maximálne po susedného rozhodcu. Príliš ďaleké hľadanie a zabiehanie pred susedných rozhodcov a vodičov sa považuje za chybu. Každý vodič by mal streliť aspoň 1 kus (druh) zveri, druhý sa pohodí psovi pred skončením disciplíny, aby ukázal, že prináša teplú zver. Stavač, ktorý pracuje voľne pred svojím vodičom, má ním zastrelenú zver priniesť vodičovi.

Ak vodič vedie psa pripútaného na vodidle, musí ho pred dohľadaním voľne vypustiť, pes musí zver dohľadať a priniesť vodičovi. Na rozkaz rozhodcu musí pes dohľadať a priniesť i zver zastrelenú ktorýmkoľvek účastníkom spoločnej poľovačky. Rozhodca musí zabezpečiť, aby boli postupne odskúšané všetky psy.

Psa pripútaného pri predvádzaní na spoločnej poľovačke možno hodnotiť za jeho najlepší výkon najviac známkou 2, voľne vedeného pri nohe najviac známkou 3.

Psy pracujúce voľne pred vodičom, ktoré rušia prácu ostatných psov, alebo inak narúšajú priebeh spoločnej poľovačky, musia vodiči na príkaz rozhodcu uviazať na remeň, a ďalej sa hodnotia ako psy pripútané s prihliadnutím na chyby, ktorých sa už dopustili. Agresívne psy, ktoré nenechajú iných psov prinášať zver a napádajú ich, môžu sa hodnotiť až známkou 0 a na skúškach neobstoja.

Na všestranných skúškach musia všetky stavače začať pracovať voľne pred vodičmi. Pripútanie psa nariaďuje iba rozhodca, a to vtedy, ak rušia priebeh spoločnej poľovačky. Vtedy však môžu získať najviac známku 1. Tiché usmerňovanie psa sa nepovažuje za chybu.

Pri spoločnej poľovačke prikáže rozhodca vodičom, aby každý aspoň štyri razy vystrelil, a to aj vtedy, ak tam zver nie je. V každej skupine sa však musí streliť aspoň 1 kus zveri.

2.3. Hľadanie

Časový limit: 20-30 minút

Pes má hľadať priečne, priestorne, sústavne, vytrvalo a väčšinou cvalom. Ideálne hľadanie je asi 30 krokov dopredu, 80 doľava, 80 doprava. Záleží pritom na poraste a ostatných okolnostiach. Pes má hľadať s vysokým nosom a využívať dobrý vietor tak, aby nevynechal nijaké miesto, kde by mohla byť zaľahnutá zver. Všetky stavače sa majú skúšať približne v rovnako hustých a vysokých kultúrach a hľadať proti vetru.

Každý pes má hľadať dovtedy, kým nepríde na zver. Ak nepríde ku zveri vo vymedzenom čase a ak nepreukázal požiadavky na neho kladené ani pri spoločnej poľovačke, hľadanie sa preruší, pes sa opäť vypustí na hľadanie po minimálne 15 minútovej prestávke, a môže hľadať najviac 30 minút.

Známku ovplyvňuje štýl hľadania, ktorý sa skladá z harmonicky pôsobiacich pohybov, spôsobu držania hlavy, značenia zveri a pachov, vrátane postupovania za zverou.

Chyby: Prechádzanie pernatej zveri, nesystematické pobiehanie, pomalé hľadanie v blízkosti vodiča, hľadanie zrakom, zabiehanie za vodiča, príliš rýchle hľadanie, hľadanie ďaleko pred vodičom.

2.4. Vystavovanie

Pes musí nájdenu zver vystavovať pokojne, pevne a až dovtedy, kým nedostane od vodiča povel alebo kým vodič sám zver, prichádzajúc k nej pokojným krokom, nevyrazí.

Ak pes zvetrí zver na väčšiu vzdialenosť, môže postúpiť a potom ju pevne vystavovať, alebo si pred ňou ľahnúť, kým k nemu vodič pomaly nepríde.

Ak zvetrí stopu zveri, dýchanisko alebo ležovisko, má ich iba naznačiť.

Stavač, ktorý na jesenných skúškach nepríde do kontaktu so zverou, resp. nenájde zver tak, aby ju mohol vystaviť, sa z disciplíny vystavovanie a postupovanie nehodnotí. V rozhodcovskej tabuľke sa pri oboch disciplínach uvedie namiesto známky pomlčka (-), nie 0.

Chyby: opätovné vystavovanie miest, kde zver nebola a nie je (balamutenie), zapieranie zveri, vyrážanie zveri, krátkodobé vystavovanie a návrat k vodičovi.

Ak sa zistí, že pes sústavne zapiera zver, alebo nevystavuje pernatú zver, aj keď mal na to príležitosť, hodnotí sa známku 0 a nemôže na skúškach obstať.

2.5. Postupovanie

Ak pes vystaví zver na väčšiu vzdialenosť, môže spolu s vodičom voľne postupovať do jej blízkosti tak, aby ju nevyrazil. Nie je chybou, ak dá vodič na postupovanie tichý povel. Ak pernatá zver pred psom uniká, musí za ňou pes postupovať tak, aby s ňou bol v stálom kontakte. Vodič ho pri tom nesmie ovplyvňovať. Neberie sa do úvahy, či zver, ktorú pes vystavoval, vyrazí na pokyn rozhodcu pes alebo vodič. Vodič sa s výnimkou zdvihnutia zveri so súhlasom rozhodcu nesmie pohybovať v priestore medzi psom a zverou, alebo sám zver hľadať.

Chyby: Príliš rýchle postupovanie, postupovanie do takej blízkosti zveri, že ju vyrazí, nezujem o postupovanie ani po opätovných poveloch vodiča, postrkovanie psa. Pri sústavnom vyrážaní zveri pred príchodom vodiča na vzdialenosť dostrelu môže byť pes hodnotený len známku 0. Tiché povzbudenie a pohladenie psa nie je chybou.

2.6. Dohľadávanie zastrelenej pohodenej pernatej a srstnatej zveri

Časový limit: maximálne 10 minút, kontrolný pes maximálne 5 minút

Pri tejto disciplíne sa skúša použiteľnosť stavača v poľovníckej praxi, t. j. či zastrelenú, postrieľanú alebo uhynutú pernatú a srstnatú zver riadne dohľadá a prinesie. Skúša sa preto, či pes používa čuch, s akou ochotou a bez povelu vezme a prinesie zver a tiež ochota, s akou dohľadáva postrieľanú zver. Ako dohľadávanie sa táto práca psa hodnotí len vtedy, ak pes dohľadá zver čuchom, a nie zrakom. Ak dohľadá postrieľanú pernatú zver po stope a prinesie ju zo vzdialenosti asi 100 krokov, hodnotí sa jeho práca zároveň ako dohľadávanie i vypracovanie vlečky. Ak pes dohľadá postrieľanú srstnatú zver po stope a prinesie ju zo vzdialenosti asi 200 krokov, takisto sa jeho práca hodnotí ako dohľadávanie a vypracovanie vlečky. Pri dohľadávaní nesmie dávať vodič psovi povel "aport" alebo "prines", lebo za každý povel sa znižuje známka o jeden stupeň. Pes, ktorý bol preukázateľne pri zveri, ale ju nepriniesol ani po troch poveloch, hodnotí sa známku 0.

Ak pes nedohľadá postrieľanú alebo zastrelenú zver do 10 minút, pošle rozhodca na prácu kontrolného psa, ďalšieho v poradí, a ak taký už nie je, použije predchádzajúceho psa. Ak kontrolný pes dohľadá zver do piatich minút, hodnotí sa skúšaný pes známku 0. Kontrolný pes sa hodnotí podľa podaného výkonu. Ak ani kontrolný pes do piatich minút zver nedohľadá, považuje sa táto zver za nedohľadateľnú.

Každý stavač má dohľadať a priniesť najmenej 1 kus pernatej a 1 kus srstnatej čerstvo zastrelenej (teplej) zveri. Ak je v daných podmienkach menej zveri, musí dohľadať a priniesť aspoň 1 kus (i druh) čerstvo zastrelenej (teplej) pohodenej zveri.

V oboch prípadoch sa mu pohodí ešte 1 kus pernatej a 1 kus srstnatej studenej zveri.

Rozhodca hodí zver do vyššieho porastu tak, aby to vodič ani pes nevideli (každý pes musí dostať nový priestor). Vodič na pokyn rozhodcu vypustí psa proti vetru zo vzdialenosti aspoň 50 krokov od pohodenej zveri a môže postupovať so psom až do zastavenia rozhodcom. Rozhodca si všíma najmä: ako používa pes čuch, v akej vzdialenosti zvetrí zver, s akou ochotou zver vezme a prinesie vodičovi. Vodič môže používať len rozkazy "hľadaj" alebo "stratil". Môže usmerňovať psa ako pri disciplíne hľadanie. Každý povel "aport" alebo "prines" znižuje známku z prinášania vždy o jeden stupeň.

Hodnotenie "dohľadávania teplej čerstvo zastrelenej pernatej a srstnatej zveri" a "dohľadávania pohodenej pernatej a srstnatej zveri" sú nerozdielnou súčasťou disciplíny "dohľadávanie zastrelenej pernatej a srstnatej zveri". Každý predmet sa skúša samostatne. Aby pes obstál, musí všetky predmety splniť. Dosiagnuté body z každého predmetu sa zapisujú do rozhodcovskej tabuľky poznámkou. Vypočítaný priemer tvorí výslednú známku z disciplíny dohľadávanie zastrelenej pernatej a srstnatej zveri.

Ako dohľadávka sa hodnotí časť práce psa po nájdenie zveri. Časť práce od nájdenia zveri po jej odovzdanie vodičovi sa hodnotí v disciplíne prinášanie. Ak pes od nájdenej zveri odíde a nevráti sa k nej ani na pokyn vodiča, alebo so zverou odíde a do časového limitu ju neprinesie k vodičovi, hodnotí sa dohľadávka i prinášanie známkami 0.

Pri skúšaní tejto disciplíny nie je prípustné použiť náhradného psa. Ak pes pohodeného bažanta alebo zajaca do 10 minút nedohľadá, dostane známku 0. V tom prípade je rozhodca povinný ukázať vodičovi, že zver v poraste skutočne leží. Ak pes vystavuje pri tejto disciplíne inú zver, môže ju vodič sám vyraziť a ďalej sa pokračuje v skúšaní disciplíny podľa pokynov rozhodcu. Ak pes dohľadá zver do 4 minút od vypustenia, dostane známku 4, do 6 minút známku 3, do 8 minút známku 2, do 10 minút známku 1.

Chyby: nezájum alebo malý záujem o dohľadávanie zveri, hľadanie len v blízkosti vodiča, bojzlivé hľadanie, nevyužívanie čuchu, vetra, nesústredenosť na dohľadávanie, povel na prinesenie zveri.

2.7. Prinášanie vlečenej pernatej a srstnatej zveri na diaľku na poli

Časový limit: 10 minút

a) Prinášanie vlečenej pernatej zveri na diaľku na poli

Pri praktickom výkone práva poľovníctva potrebujeme, aby stavač prinášal postrieľanú alebo uhynutú zver aj z väčšej vzdialenosti. Preto sa na skúškach zakladá vlečka s jarabicou alebo bažantom. Nie je pritom dôležité, ako pes sleduje stopu, ale s akou dychtivosťou a ochotou príde k zveri, uchopí ju a čo najrýchlejšie prinesie vodičovi. Ak nemal pes možnosť pri poľnej práci vypracovať stopu krídlovanej pernatej zveri, urobí sa mu s čerstvo zastrelenou jarabicou alebo bažantom 150 krokov dlhá, jeden raz oblúkovito lomená stopa (vlečka). Zver na založenie stopy musí byť vyspelá a nenarušená. Vlečka má byť založená v nízkom poraste a po vetre. Zakladanie vlečky nesmie pes vidieť. Rozhodca, ktorý zakladá stopu, po jej ukončení nechá zver presne na konci stopy (nie je prípustné dať ju bokom alebo nejako skryť), odíde v priamom smere asi 50 krokov, a tam sa dobre skryje. Na vyzvanie druhého rozhodcu priloží vodič psa na nástrel označený perím, asi 20 krokov od nástrelu ho môže viesť na šnúre, potom ho voľne vypustí. Pri vypúšťaní mu môže dať posledný povel na prinesenie zveri. Ak pes zlyhá pri prvom nasadení, môže ho vodič nasadiť na stopu opäť, najviac však tri razy. Aby pes obstál, musí zver priniesť do 10 minút bez zreteľa na to, či bol nasadený jeden alebo tri razy, opätovné nasadenie psa na stopu znižuje známku o jeden stupeň.

Hodnotenie:

známka 4 - ak pes prinesie zver do 4 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob predvedenej práce

známka 3 - ak pes prinesie zver do 6 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob predvedenej práce

známka 2 - ak pes prinesie zver do 8 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob predvedenej práce

známka 1 - ak pes prinesie zver do 10 minút od vypustenia po maximálne troch nasadeniach na stopu

známka 0 - ak pes neprinesie zver ani po treťom nasadení bez zreteľa na čas

b) Prinášanie vlečenej srstnatej zveri na diaľku na poli

Skúša sa a hodnotí rovnako ako vlečka s pernatou zverou. Rozdiel je len v tom, že stopová dráha je 300 krokov dlhá a dva razy oblúkovito lomená. Časové limity platia ako pri pernatej zveri.

Spôsob prinášania a odovzdávania zveri je nerozdielnou súčasťou predmetu "prinášanie vlečenej pernatej a srstnatej zveri na diaľku na poli", pretože obidve disciplíny sa klasifikujú jednou známkou bez ďalších poznámok v predmete "prinášanie".

Pri jesenných skúškach sa obidve disciplíny robia a hodnotia samostatne, vypočítava sa z nich však priemer, ktorý je výslednou známkou z tejto disciplíny. Aby stavač na JSS obstál, musí splniť obidve disciplíny.

Chyby: nezájum psa o dohľadanie zveri, otáľanie pri jej uchopení, nesprávne odovzdanie.

2.8. Prinášanie vlečenej líšky a zajaca na diaľku v lese

Časový limit: 15 minút

a) Prinášanie vlečenej líšky na diaľku v lese

Vlečka s líškou sa zakladá v lesnom poraste v dĺžke 300 krokov, s dvoma oblúkmi. Všetky dráhy líšče stopy usporiadatelia vopred vyznačia spredu na stromoch vápnom, farbou alebo papierikmi. Zver na zakladanie stôp zabezpečuje usporiadateľ. Musí byť vyspelá, zastrelená, nenarušená.

Rozhodca, ktorý zakladá stopu, ťahá líšku na šnúre po vyznačenej stopovej dráhe, presne na konci dráhy nechá zver ležať (nie je prípustné dať ju bokom alebo nejako skryť) a pokračuje v smere stopy asi 50 krokov, a tam sa skryje tak, aby ho pes nemohol vidieť ani zvetriť. Ukončenie zakladania stopy oznámi dohodnutým signálom.

Na vyzvanie druhého rozhodcu vodič priloží psa na nástrel označený srstou alebo vlnou. Môže ho 20 krokov od nástrelu viesť na šnúre alebo na vodidle po stope, potom ho voľne vypustí s posledným rozkazom na prinesenie zveri. Po vypustení psa môže vodič zostať na mieste, odkiaľ psa vypúšťal, alebo sa vrátiť na nástrel. Miesto už potom nesmie zmeniť do konca hodnotenia práce psa.

Nie je dôležité, ako pes sleduje stopu, ale s akou dychtivosťou a ochotou príde k zveri, uchopí ju a čo najrýchlejšie ju prinesie vodičovi.

Vodič môže nasadiť psa na stopu najviac tri razy. Opätovné nasadenie psa na stopu znižuje známku o jeden stupeň. Aby pes obstál, musí priniesť zver do 15 minút bez zreteľa na to, či bol nasadený jeden alebo tri razy.

Hodnotenie:

známka 4 - ak pes prinesie zver do 8 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob práce

známka 3 - ak pes prinesie zver do 10 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob práce

známka 2 - ak pes prinesie zver do 12 minút od vypustenia, s prihliadnutím na spôsob práce

známka 1 - ak pes prinesie zver do 15 minút od vypustenia po maximálne troch nasadeniach

známka 0 - ak pes neprinesie zver ani po treťom nasadení bez zreteľa na čas.

b) Prinášanie vlečeného zajaca na diaľku v lese

Skúša a hodnotí sa ako pri vlečke s líškou.

Obidve disciplíny sa skúšajú a hodnotia samostatne. 0 z vlečky s líškou nevylučuje psa zo skúšok, ale zaraďuje ho vždy len do III. ceny.

2.9. Prinášanie pernatej, srstnatej a škodlivej zveri

Pri skúšaní tejto disciplíny treba pred každým psom streliť najmenej 1 kus zveri. Ak videl pes po výstrele zver padať, môže ju bez povelu priniesť, a nepovažuje sa to za chybu. Zver musí rýchle ucho-

piť celou papulou, bez ťažkostí priniesť, posadiť sa pred vodiča a až na jeho rozkaz ju pustiť. Tichý povel na sadnutie môže dať vodič psovi len pri jesenných skúškach. Rozhodca sa musí presvedčiť, či pes drží zver pevne a nemačká ju. Pri hodnotení musí rozhodca brať do úvahy počasie, únavu psa, vzdialenosť, z ktorej musel zver priniesť. Ak pes neprinesie zver ani po štvrtom povele, hodnotí sa známkou 0.

Rozhodcovia si robia poznámky pri všetkých disciplínach, pri ktorých mal pes možnosť zver prinášať, okrem prinášania kačice z hlbokkej vody na JSS, prinášania líšky cez prekážku a prinášania vlečenej zveri na diaľku, kde sa prinášanie hodnotí v rámci týchto predmetov.

Chyby: nechotné uchopenie zveri, mačkanie, hranie sa a pohadzovanie, vypustenie zveri z papule pred vodičom, obchádzanie vodiča, neposadenie sa pri odovzdávaní zveri, časté polozenie si zveri, opakovanie povelov na prinesenie (každý ďalší povel znižuje známku o jeden stupeň). Ak pri prinášaní pes drží zver len za perie alebo srst, môže dostať na JSS najviac známku 2, na VSS len známku 1.

2.10. Pokojnosť pred pernatou zverou

Ak vyletí pred psom pernatá zver, pes má zostať pokojne stáť a vyčkať na povel vodiča. Náhodné chytenie zveri sa hodnotí známkou 0. Rozhodcovia sú však povinní presvedčiť sa, či zver nebola predtým poranená.

Ak sa nedá pes od prenasledovania vzlietnutej zveri odvolať, hodnotí sa známkou 0. Ak skočí pes za zverou, potom však zostane pokojný, hodnotí sa z tejto disciplíny najviac známkou 3, ak dostane povel, hodnotí sa známkou 2.

Ak sa stavač na jesenných skúškach nedostane do kontaktu s pernatou zverou tak, aby mohla byť táto disciplína hodnotená známkou podľa podaného výkonu, v rozhodcovskej tabuľke namiesto známky uvedú rozhodcovia pomlčku, čo znamená, že výkon psa sa nemohol byť hodnotený. V takom prípade môže pes obstáť maximálne v III. cene.

Chyby: vyrážanie a skočenie po vzlietnutej zveri, prenasledovanie vzlietnutej zveri.

2.11. Pokojnosť pred srstnatou zverou

Ak pes zbadá srstnatú zver, má zostať pokojný. Vodič mu môže dávať tiché povely, aby utvrdil jeho pokojnosť. Ak pes začne zver prenasledovať, ale na rozkaz sa hneď vráti, alebo si na rozkaz ľahne, môže sa hodnotiť najviac známkou 3. Ak pes chytí na JSS alebo LSS jedného králiku alebo zajaca, hodnotí sa najviac známkou 2. Na všestranných skúškach dostane za túto chybu 0. Rozhodcovia sú však povinní presvedčiť sa, či zver nebola predtým poranená.

Sústavné naháňanie srstnatej zveri na všestranných skúškach sa hodnotí známkou 0.

Ak pes nemá možnosť prísť na skúškach do styku so zverou, hodnotí sa z tejto disciplíny známkou 3.

Chyby: vyrážanie a prenasledovanie zveri. Ak sa pes pri prenasledovaní zajaca nevráti do 10 minút, hodnotí sa známkou 0.

2.12. Správanie sa po výstrele

Na jesenných a všestranných skúškach stavačov pri spoločnej poľovačke vodič na rozkaz rozhodcu musí vystreliť v čase, keď pes nevidí nijakú zver, a aj vtedy, ak sa zver zdvihne bez zreteľa na to, či ju pes vystavil alebo nie. Pri výstrele musí pes zostať pokojný, nesmie sa výstrelu báť, ani bláznivo pobiehať. Ak sa výstrelu bojí a nechce sa vzdialiť od nohy vodiča, alebo sa vzdiali od vodiča, a ani na rozkaz sa nedá privolať, hodnotí sa známkou 0.

Vodiči sú povinní vystreliť pri každom vzlietnutí zveri, ktorú pes vystavil. Ak dá rozhodca pokyn na zastrelenie zveri, vodič nesmie zver úmyselne chybiť. Pes musí zostať po výstrele pokojne stáť na mieste a pokračovať v hľadaní až na pokyn vodiča.

Ak pes uvidel po výstrele zver padať, môže ju bez povelu priniesť, a nepovažuje sa to za chybu. Pes, ktorý zostane po výstrele pri nohe svojho vodiča, a ani na rozkaz nechce ísť zver hľadať, môže dostať len známkou 0.

Chyby: bojzlosť a splašenosť po výstrele, skočenie za zverou po výstrele, hľadanie v blízkosti vodiča po výstrele.

2.13. Poslušnosť

Poslušnosť a ovládateľnosť sú základné disciplíny pri predvádzaní psa. Pes musí ochotne a hneď poslúchnuť a vykonať každý hlasitý alebo iný rozkaz svojho vodiča. Vodič, aby utvrdil psa v pokojnosti pred zverou alebo po výstrele, môže používať tiché, a nie moc časté povely. Ak pes povel hneď neposlúchne, považuje sa to za chybu v poslušnosti.

Pes, ktorý z akýchkoľvek príčin neposlúchne vodiča - nedá sa pripútať na remeň, alebo sa vzdiali spod vplyvu vodiča a do 10 minút sa nevráti, hodnotí sa známkou 0.

Poslušnosť sa posudzuje počas celých skúšok. Pri všestranných skúškach sa posudzuje samostatne na poli, v lese i pri vode.

Chyby: časté opakovanie povelov a ich nechotné plnenie.

2.14. Vodenie na remeni

Vodič predvádza a vodí psa počas celých skúšok na vypúšťacom vodidle prevesenom cez pravé rameno. Ak vodič predvádza psa na inom druhu vodidla, alebo drží vodidlo v ruke, znižuje sa mu známka z vodenia na remeni o jeden stupeň, na VSS až o dva stupne.

Pes má ísť pokojne popri ľavej nohe vodiča, nesmie ho predbiehať, ani zaostávať. Pri zbadaní zveri alebo pri strieľaní nesmie sa na remeni trhať. Disciplína sa skúša jednak pri vodení psa na voľne visiacom vodidle a jednak počas celých skúšok, keď vodič nevie, že ho rozhodcovia pozorujú. Pri LSS a VSS sa vodenie na vodidle skúša tiež v lese, v žrdovine.

Chyby: predbiehanie, ťahanie, zaostávanie tak, že vodidlo je napnuté. Pri opakovanom trhaní a kňučaní psa pri zočení zveri alebo pri streľbe hodnotí sa pes známkou 0.

2.15. Práca na pofarbenej stope srnčej zveri

Skúša sa na umelo pofarbenej 500 krokov dlhej stope srnčej zveri. Stopové dráhy vopred vyznačí usporiadateľ. Stopové dráhy musia byť očíslované a na stromoch spredu označené snímateľnými značkami, zozadu môžu byť označené vápnom alebo farbou. Zakladajú sa vždy v smere dráhy, od začiatku stopy. Jednotlivé dráhy musia byť od seba vzdialené najmenej 150 krokov.

Pofarbenú stopu robí rozhodca s pomocníkmi, ktorí odstraňujú predné značky (v žiadnom prípade nesmú zostať na strome ani na zemi) a prenášajú po stope srnčiu zver. Asi po 200 krokoch sa urobí pofarbené ležovisko a označí sa. Potiaľ musí ísť pes vždy ako vodič (na remeni). Ležovisko musí byť vždy označené zálohom alebo iným poľovníckym spôsobom, nikdy nie ponechaním značiek spredu na stromoch. Značky pre označenie ležoviska sa nechajú len vzadu pre kontrolu rozhodcu. Srnčia zver sa položí najskôr na nástrel a odtiaľ sa nesie po každej stopovej dráhe. Na ležovisku sa na chvíľu odloží. Dráha stopy je dvakrát lomená a na jej konci musí vždy ležať srnčia zver, ktorú pomocníci prenášali po stopovej dráhe, dobre zašitá (väčšia výstrelná rana musí byť tiež zašitá). Fľaša s farbou a pomocné predmety sa schovávajú po založení stopy na konci dráhy, priamo pri položení zveri. Na založenie pofarbenej stopy sa na vzdialenosť 100 m použije 25 ml farby (najlepšie hovädzej krvi zmiešanej so srnčou alebo krvou inej veľkej raticovej zveri). Zakladanie pofarbenej stopy proti smeru dráhy stopy je zakázané.

Po založení pofarbenej stopy poznačí rozhodca na papier presný čas jej zakladania, podpíše sa naň a pripevní ho na strom na začiatku dráhy.

Pes sa prikladá na stopu najneskoršie o 2 hodiny po jej založení, na VSS najskôr po dvoch hodinách od jej založenia. Možno ho viesť ako:

- a) vodiča
- b) oznamovača
- c) hlásiča
- d) hlasitého oznamovača

Vodič psa musí spôsob vedenia psa oznámiť rozhodcom vopred, pri žrebovaní poradia psov.

a) vodič

Stavač musí viesť svojho vodiča na 5 m dlhom farbiarskom remeni až na koniec dráhy stopy, kde leží zver. Jeho práca sa hodnotí známku 4 vtedy, ak vodič sleduje psa voľným krokom. Ak zide pes zo stopy a sám sa opraví, nepovažuje sa to za chybu. Ak sa vodič obzerá, aby zistil smer stopy podľa značiek, znižuje sa známka o jeden stupeň. Po celý čas musí byť zrejmé, že pes je zaľahnutý vo farbiarskom remeni, že sleduje stopu s istotou. Na stopu sa môže pes nasadiť najviac tri razy. Každé nové nasadenie a vrátenie psa na stopu znižuje známku o jeden stupeň, takže vypracovanie celej stopy až po trojnásobnom zablúdení a vrátení na stopu sa hodnotí známku 1.

Chyby: Ak pracuje pes s vysokým nosom, nezaľahnutý v remeni, blúdi, sleduje stopy zdravej zveri, stále ho treba pobádať, nervózne a rýchlo, nezaujíma sa o stopu a najmä o jej dokončenie. Ak pracuje pes na stope až prehnane rýchlo a vodič ho nestačí sledovať voľným krokom, hodnotí sa najviac známku 2.

b) hlásič

Stavač po priložení na nástrel pracuje až po označené ležovisko ako vodič. Tu ho vodič vypustí a ďalej pes pracuje ako hlásič. Zvyšok dráhy stopy musí pes vypracovať samostatne a do piatich minút od vypustenia musí začať hlásiť srnčiu zver až dovtedy, kým k nemu vodič nepríde. Psa nemožno nijakým spôsobom povzbudzovať alebo nútiť hlásiť. Nepovažuje sa za chybu, ak sa pes nakrátko odmlčuje. Ak zlyhá pes ako hlásič, môže ho vodič do desiatich minút privolať späť (čas sa počíta od vypustenia pri ležovisku). Ďalej pes pracuje ako vodič. Znamka za výkon sa mu však znižuje o jeden stupeň a hodnotí sa ako vodič. Na celej dráhe stopy vrátane vodiča môže pes zablúdiť a znovu byť nasadený na stopu maximálne 3 razy. Znamka sa mu pri každom novom nasadení znižuje o jeden stupeň. Prvé vypustenie psa z ležoviska ako hlásiča sa nepovažuje za opätovné nasadenie psa na stopu. Druhé alebo ďalšie nasadenie ako hlásiča sa ráta do opráv v rámci celkovej práce a časového limitu pre prácu hlásiča.

Chyby: blúdenie, sledovanie stôp zdravej zveri, nevýrazné hlásenie, oneskorené hlásenie, hlásenie s dlhými odmlčkami, nehlásenie, opustenie zveri, nezaujem o prácu a najmä o jej dokončenie.

c) oznamovač

Vodič pred začatím tejto disciplíny musí rozhodcom oznámiť, akým spôsobom mu pes oznámi nájdenú zver.

Od nástreľu po označené ležovisko pracuje pes na remeni ako vodič. Pri ležovisku ho vodič vypustí a zvyšok dráhy musí vypracovať voľne, zver si overiť a vrátiť sa po vodiča, ktorý čaká na mieste vypustenia. Rozhodca na konci stopovej dráhy musí dávať pozor, či si pes zver overil. Po odchode psa oznámi rozhodca zatrúbením (signálkou), že pes pri zveri bol a vracia sa. Po návrate má pes ohláseným spôsobom oznámiť vodičovi, že zver našiel a snažiť sa doviesť ho najkratšou cestou k zveri. (Pes sa musí po vodiča vrátiť do piatich minút od vypustenia.) Oznámenie nájdenia zveri musí byť spontánne, vodič ho nesmie k oznámeniu povzbudzovať alebo nútiť. Ak pes zlyhá ako oznamovač, zníži sa známka za výkon o jeden stupeň za každé nasadenie a vodič má právo do 10 minút privolať ho naspäť. (Čas sa počíta od prvého vypustenia psa pri ležovisku.) Ak pes zlyhá ako oznamovač, pokračuje ako vodič z miesta, ktoré určí rozhodca (miesto, kde pes zišiel zo stopy).

Počet nasadení, opráv i hodnotenie platí ako u hlásiča.

Chyby: Ak nepríde pes po vypustení k zveri, aby si ju overil, a vráti sa k vodičovi, nevýrazné oznamovanie, neisté vedenie k zveri. Ak neoznámi pes nájdenú zver vodičovi spôsobom, ktorý oznámil rozhodcom, nemôže sa hodnotiť práca psa ako oznamovača.

d) hlasitý oznamovač

Hlasitý oznamovač sa skúša podobne ako oznamovač s tým rozdielom, že pes musí počas vedenia svojho vodiča k zveri v určitých intervaloch hlásiť. Ak pes vedený ako hlásič alebo oznamovač namiesto hlásenia alebo oznámenia nájdenú zver prinesie vodičovi, ukončí sa práca na farbe a doterajšie hodnotenie psa ako vodiča sa zníži o jeden stupeň.

Povzbudenie psa pri ktoromkoľvek spôsobe práce na pofarbenej stope nie je chybou.

2.16. Práca na umelo založenej nepofarbenej stope srnčej zveri

Skúša sa v poľných poľovných revíroch na umelo založenej nepofarbenej stope srnčej zveri. Stopa sa zakladá pomocou drevákov alebo kolieska, v ktorých sú upevnené srnčie ratice. Stopa je dlhá 300 krokov s dvoma oblúkmi a na jej konci musí ležať vyvrhnutá a zašitá srnčia zver, ktorej ratice boli použité na založenie stopy. Polovica až dve tretiny dráhy stopy sa zakladajú v nižšom poľnom poraste, zvyšok stopy vo vyššom poraste (kukurica, vetrolam, krovie ap.). Dráhu stopy zakladá vždy rozhodca s jedným pomocníkom, ktorý postupuje pred ním a označuje dráhu malými papierikmi tak, aby ich nebolo zo smeru zakladania stopy vidieť. Vodič psa sa pri práci na stope nesmie obracať dozadu a kontrolovať tak správnosť postupu psa po stope. Pes sa môže priložiť na stopu najskôr po dvoch hodinách od jej založenia.

Jednotlivé dráhy sa zakladajú vo vzdialenosti najmenej 150 krokov, a to bez predchádzajúceho označenia. Asi po 200 krokoch sa na každej dráhe označí miesto, pokiaľ musí pes pracovať ako vodič na remeni. Pri prenášaní zveri na konci stôp treba dbať, aby nosič zveri nekrižoval dráhy, na ktorých sa ešte nepracovalo.

Stavača pri tejto disciplíne možno viesť ako vodiča alebo hlásiča alebo oznamovača alebo hlasitého oznamovača. Spôsob práce psa musí vodič oznámiť rozhodcom najneskoršie pred nasadením psa na stopu.

a) vodič

Skúša sa ako pri práci na pofarbenej stope srnčej zveri.

b) hlásič

Stavač musí po priložení na nástreľ pracovať ako vodič až po označené miesto, tam ho vodič vypustí a ďalej pes pracuje samostatne (ako pri práci na pofarbenej stope srnčej zveri).

c) oznamovač

Pred začatím disciplíny musí vodič psa oznámiť rozhodcom, ako mu pes oznámi nájdenú zver. Od nástreľu po označené miesto musí pes pracovať ako vodič - na remeni, tam ho vodič vypustí a odtiaľ pracuje samostatne (ako pri práci na pofarbenej stope srnčej zveri).

d) hlasitý oznamovač

Po označené miesto pracuje pes ako vodič, odtiaľ sa skúša ako pri práci na pofarbenej stope srnčej zveri.

2.17. Prinášanie líšky cez prekážku

Časový limit: 3 minúty

Účelom tejto disciplíny je zistiť, ako je pes vycvičený a schopný prekonať výškové alebo hĺbkové prekážky s líškou v papuli.

Na vhodnom mieste v lese sa urobí umelá prekážka s určenými parametrami (pozri nákres).

Ohradená časť prekážky sa robí najlepšie z čačiny, je 80 cm vysoká, každá z troch ohradených strán je 4 m dlhá. Steny ohrádky musia byť vypletené tak, aby pes cez ne nemohol preliezať a aby sa pri preskakovaní neporanil. Spredu je namiesto steny 80 cm široká a 60 cm hlboká priekopa s kolmými stenami. Ak prší, alebo pri iných nepriaznivých prírodných podmienkach, môže byť v priekope voda, inak sa tam nenapúšťa. Vodič odloží psa 10 m od priekopy. Ak vodič odloží psa s vodidlom alebo s iným predmetom, znižuje sa mu známka z poslušnosti o jeden stupeň. Potom uchopí líšku a prehodí ju cez priekopu do ohrádky. Nesmie však priekopu s líškou prekročiť.

Vodič nesmie opustiť miesto, z ktorého poslal psa do ohrádky. Pes musí na rozkaz najkratšou cestou preskočiť ohrádku alebo priekopu. V ohrádke má bez váhania uchopiť líšku a po opustení ohrádky ju najkratšou cestou priniesť vodičovi. Pes môže s líškou preskočiť buď priekopu alebo ohrádku. Líšku musí odovzdať do troch minút od vypustenia.

Prekonávanie prekážky, uchopenie, prinesenie a odovzdávanie líšky sa hodnotí jednou spoločnou známku. Známkou 4 sa hodnotí pes, ktorý preskočí prekážku, líšku bez váhania uchopí, opäť preskočí prekážku aj s líškou a vodičovi ju správne odovzdá.

Známkou 3 sa hodnotí pes, ktorý v ohrádke pri líške váha (zdvíha hlavu), ale potom líšku uchopí, prinesie a odovzdá ju.

Známkou 2 sa hodnotí pes, ktorý v ohrádke pri líške dlhší čas váha, neprejavuje o ňu záujem, nakoniec ju však uchopí, prinesie a odovzdá.

Známkou 1 sa hodnotí pes, ktorý nemá o líšku v ohrádke záujem, zaujímajú ho iné okolnosti, ale v časovom limite líšku uchopí, prinesie a odovzdá.

Známkou 0 sa hodnotí pes, ktorý líšku neprinesie.

Každý ďalší rozkaz, okrem povelu pri vypúšťaní psa, na prekonanie prekážky tam či naspäť, na uchopenie, prinesenie alebo odovzdanie líšky znižuje známku o jeden stupeň.

Chyby: nechota prekonať ktorúkoľvek prekážku, dlhé váhanie pri líške, nútenie k zdvihnutiu vypadnutej líšky pri zdolávaní prekážky, obiehajú ohrádky, odbehnutie medzi korunu, neprinesenie líšky. Držanie líšky za kožu alebo srst' pri prinášaní sa hodnotí maximálne známku 1.

2.18. Chuť do práce s líškou

Časový limit: 10 minút

Stavač, ktorý pracuje s chuťou a radosťou, je v každom prípade spoľahlivejší, najmä pri dohľadávaní zastrelenej alebo postrieľanej zveri. Rozhodcovia musia sledovať, s akým záujmom pes pracuje, či pracuje s vrodenu chuťou do práce alebo s prinútením. Chuť do práce sa skúša tak, že do húštiny sa odloží líška a rozhodca sleduje prácu psa zásadne z posedu. Keď vodič vypúšťa psa, môže mu dať povel len na hľadanie, nie na prinesenie zveri. Pes sa vypúšťa vždy proti vetru. Vodič vypustí psa najmenej 30 krokov od miesta, kde je pohodená líška, a nesmie sa z tohto miesta vzdialiť, kým pes líšku neprinesie. Keď príde pes k líške, má ju hneď a bez váhania uchopiť, s radosťou priniesť a v sede odovzdať vodičovi. Takáto práca sa hodnotí známku 4. Ak pes hľadá líšku iným smerom, ako je pohodená, môže ho vodič zapískaním privolať a znovu vypustiť; nepovažuje sa to za chybu. Ak pes líšku zverí, alebo ak k nej príde a nechá ju ležať, čo oznámi rozhodca na posedu signálkou, je zrejmé, že psovi chýba chuť do práce s líškou. Na pokyn rozhodcu vodič privolá psa a opäť ho vypustí. Ak dáva vodič psovi povely "Prines!" alebo "Aport!", znižuje sa známka za každý povel vždy o jeden stupeň. Vodič môže poslať psa po líšku najviac tri razy.

Známkou 4 sa hodnotí pes, ktorý líšku po zvetrení okamžite uchopí, prinesie a správne odovzdá.

Známkou 3 sa hodnotí pes, ktorý líšku po zvetrení dohľadá, chvíľu váha, ale uchopí ju, prinesie a správne odovzdá.

Známkou 2 sa hodnotí pes, ktorý k líške príde, pozoruje však okolie, obieha líšku skôr, ako ju uchopí, prinesie ju však a správne odovzdá.

Známkou 1 sa hodnotí pes, ktorý prinesie líšku až po treťom povelu.

Známkou 0 sa hodnotí pes, ktorý na prinesenie líšky dostane štyri povely.

2.19. Správanie sa na stanovišti

Časový limit: 10 minút

Pri nadhánkach má byť pes na stanovišti absolútne pokojný. Vodič ho môže mať pri skúšaní pripútaného na vodidle alebo voľne odloženého. Pes pripútaný dostáva vždy o jeden stupeň nižšiu známku.

Pes na stanovišti nepokojný, kňučiaci, nervózný, ktorý môže vyplašiť prichádzajúcu zver a pes, ktorý odíde z miesta odloženia alebo ide za zdravou zverou, hodnotí sa známku 0.

Pri skúšaní disciplíny sa vodiči so psami rozostavia najmenej 50 krokov od seba; môže sa to robiť na spôsob obstaveného pohonu. Každý vodič musí po 2 minútach vystreliť, zver sa však nestriela.

Psy, ktoré sa neskúšajú, nesmú sa zdržiavať v tomto priestore.

2.20. Vyháňanie zveri z húštin

Stavač má prehľadávať húštinu čo najhlbšie, zver má vyhľadať a z húštiny vyhnať. Na zapískanie sa má dať odvolať. Pes nemá zver v húštine vystavovať, zdvihnutú zver má hlasito sledovať až po jej opustenie húštiny. Zastrelenú zver môže bez rozkazu priniesť. Nie je chybou, ak pri vyháňaní aj živú zver chytí, bezchybne ju prinesie a odovzdá. Zo správania sa psa musí byť zrejmé, že reaguje na povely svojho vodiča. Hlasité sledovanie zveri sa zapíše do preukazu o pôvode a do rozhodcovskej tabuľky, nemá však vplyv na ohodnotenie výkonu stavača.

Nie je prípustné, aby sa všetky psy skúšali na tom istom mieste.

Chyby: časté pobádanie vodičom, časté vybiehanie psa z húštiny, hľadanie na okraji húštiny, nereagovanie na povely vodiča, ďaleké preháňanie zveri.

2.21. Sliedenie

Časový limit: maximálne 5 minút

Sliedenie sa skúša v riedkom lese s porastom alebo v zatrávnených lúkach. Pes musí pri sliedení hľadať v dohľade vodiča. Nie je chybou, ak hľadá vo vzdialenosti až 50 krokov, stále však musí byť v dohľade vodiča.

Ak príde pes pri sliedení na zver, musí byť pred ňou absolútne pokojný a pevne ju vystavovať. Vodič musí na zver po vybehnutí strieľať a ak ju zastrelí alebo postriela, pes ju musí priniesť.

Vodič môže psa pri sliedení usmerňovať tichým, nie však častým pískaním.

2.22. Posliedka

Poľovník má mať pri posliedke za raticovou zverou psa vždy pri sebe, aby mohol v prípade postrielenia zver hneď dohľadať. Nie je pritom rozhodujúce, či ide pes voľne za vodičom alebo po jeho boku, vodič to však musí vopred oznámiť rozhodcom. Pes má poľovníka sledovať pozorne, pokojne a ticho, musí sa dať na nenápadný tichý pokyn vodiča odložiť a takým istým spôsobom uviesť do pohybu. Akékoľvek nápadnejšie pokyny vodiča, ktoré odporujú poľovníckej praxi, sú pri posliedke neprípustné a znižujú známku z výkonu. Pes musí ísť za vodičom v takej vzdialenosti, aby mu neprekážal pri chôdzi, a aby nebol v kontakte s rukami alebo nohami vodiča.

Posliedka sa robí po chodníčku, aleji alebo ceste opačným smerom, ako stojí korona, aby psa pri práci nerušila.

Posliedka sa robí asi 150 krokov, po tretine cesty vodič psa ticho a nenápadne odloží, po chvíli ho privolá a pokračuje v posliedke. Po ďalších 50 krokoch ho opäť odloží, poodíde najmenej 50 krokov a na pokyn rozhodcu sa na tomto mieste schová asi na 5 minút. Asi v polovici tohto času na pokyn rozhodcu raz vystrelí. Po uplynutí 5 minút sa vráti k psovi. Ak pes po odložení odíde z miesta do polovičnej vzdialenosti medzi vodičom a ním (približuje sa k vodičovi), znižuje sa hodnotenie psa až na známku 1. Ak prejde viac ako polovicu vzdialenosti, môže sa hodnotiť len známku 0.

Ak dá vodič pri posliedke psovi povel pootočením hlavy, nepovažuje sa to za chybu.

Chyby: hlučné prejavy psa v dôsledku slabých nervov, prebiehanie z boku na bok, vzdáľovanie sa od smeru posliedky, stále odkladanie a dobiehanie, hlasité povely, rýchla chôdza, neochota psa k odloženiu, nevyčkanie na mieste odloženia, kňučanie.

2.23. PRÁCA PSA VO VODE

Stavač musí ukázať, že sa vody nebojí, že vie dobre plávať a že zastrelenú alebo pohodenú zver dokáže vo vode dohľadať a priniesť.

Skúša sa na vodných plochách (rybníkoch) v prírodných podmienkach (vybetónované nádrže nie sú vhodné).

Vodná plocha musí mať dostatočnú šírku a hĺbku, aby pes mohol ukázať, že vie dobre plávať. Pri vodnej práci sa použije divá kačica alebo lyska, prípadne domáca kačica so sfarbením ako divá.

Na všestranných skúškach sa skúša ochota pracovať v hlbokoj vode, prinášanie kačice z hlbokoj vody, naháňanie v trstí, dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí a celková poslušnosť počas tejto disciplíny. Pre každých troch psov musí usporiadateľ zabezpečiť novú kačicu.

2.23.1. Prinášanie kačice z hlbokoj vody

Časový limit: 5 minút

Kačicu hádže do vody zásadne rozhodca, a to asi 10 metrov od brehu, aby pes mal možnosť ukázať, že vie plávať a priniesť kačicu z hlbokoj vody. Vodič stojí so psom minimálne dva metre od okraja vodnej plochy a psa vypúšťa na pokyn rozhodcu. Na špeciálnych skúškach z vodnej práce a na všestranných skúškach stavačov vodič alebo náhradný strelec vystrelí zo zbrane do vzduchu, keď je pes vo vode asi v tretine cesty ku kačici. Rozhodcovia sledujú reakciu psa na výstrel. Otočenie sa psa po výstrele od kačice, prípadne ďalšie povely vodiča na prinesenie kačice v dôsledku negatívnej reakcie psa na výstrel znižujú známku z výkonu. Pes musí kačicu správne odovzdať. Tichý povel na sadnutie psa alebo úkrok neznižuje známku z výkonu len na jesenných skúškach.

Známku 4 sa hodnotí pes, ktorý prinesie kačicu z hlbokoj vody po jednom povele. Každý ďalší povel na prinesenie, uchopenie alebo odovzdanie znižuje známku vždy o jeden stupeň. Uchopenie kačice za letku, krk ap. nie je chybou.

Známku 3 sa hodnotí pes, ktorý priniesol kačicu po jednom povele, ale na brehu ju pustí, bez povelu ju však vezme a odovzdá, alebo pes, ktorému musel dať vodič dva povely, pes však inak pracuje bezchybne, alebo pes, ktorému dal vodič len jeden povel, ale pri plávaní hrabe, kačicu však správne prinesie a odovzdá, a tiež pes, ktorý pracuje bezchybne, pri odovzdávaní si však nesadne a nechce pustiť kačicu.

Známku 2 sa hodnotí pes, ktorý pracuje správne, pri odovzdávaní si však nesadne a kačicu vypustí až na tretí povel alebo ju vypustí na zem skôr, ako ju vodič odoberie.

Známku 1 sa hodnotí pes, ktorý po dlhšom povzbudzovaní vynesie kačicu do stanoveného limitu (5 minút) aspoň na breh.

Známku 0 sa hodnotí pes, ktorý v časovom limite kačicu neprinesie.

2.23.2. Naháňanie v trstí

Časový limit: 3 minúty

Skúša sa na vodných plochách, kde je dostatok trstia v šírke najmenej 5 m. Pes musí pri skúšaní systematicky prehľadávať určený priestor, snažiť sa zver nájsť, vyraziť ju a umožniť vodičovi zastreliť ju.

Známku 4 sa hodnotí pes, ktorý systematicky a samostatne prehľadáva určený úsek a snaží sa nájsť kačicu skrytú v trstí. Nepokladá sa za chybu, ak pes z trstia vyjde, ale sám sa bez povelu vráti. Vodič môže psa miernymi povelmi usmerňovať.

Známku 3 sa hodnotí pes, ktorý častejšie z trstia vybieha, vodič ho častejšie usmerňuje povelmi, no inak priestor prehľadáva dobre.

Známku 2 sa hodnotí pes, ktorý trstie prehľadáva nesystematicky, často sa vracia k brehu, vodič ho musí častejšie povzbudzovať.

Známku 1 sa hodnotí pes, ktorý prehľadáva len okraj trstia, nejde dostatočne ďaleko, pracuje nesystematicky a nechotne.

2.23.3. Dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí

Časový limit: 10 minút

Účelom tejto skúšky je praktické dohľadávanie postrieľanej alebo zastrelenej kačice v trstí.

Asi 5 metrov od brehu hodí rozhodca do trstia zastrelenú kačicu. Vodič ani pes to nesmú vidieť. Rozhodca potom zavedie vodiča so psom asi 50 m od pohodenej kačice. Pes musí priniesť tú kačicu, ktorú tam rozhodca hodil. Ak prinesie inú, vypustí ho vodič dohľadávať ešte raz, pričom čas sa počíta od tohto vypustenia.

Predchádzajúca práca sa neberie do úvahy. Usmerňovanie psa počas dohľadávky sa nehodnotí ako chyba.

Známku 4 sa hodnotí pes, ktorý dohľadá kačicu do 7 minút.

Známku 3 sa hodnotí pes, ktorý dohľadá kačicu do 8 minút.

Známku 2 sa hodnotí pes, ktorý dohľadá kačicu do 9 minút.

Známku 1 sa hodnotí pes, ktorý dohľadá kačicu do 10 minút.

Známku 0 sa hodnotí pes, ktorý kačicu do 10 minút nedohľadá.

Časť práce od nájdenia zveri po jej odovzdanie vodičovi sa hodnotí na špeciálnych skúškach z vodnej práce v disciplíne „prinášanie pernatej zveri“, na ostatných druhoch skúšok pre stavače ako poznámka (tzv. malá známka) z prinášania pernatej zveri.

Ak pes kačicu nedohľadá, dostane z dohľadávky známku 0. Ak bol preukázateľne pri zveri a odišiel od nej, hodnotí sa známku 0 z dohľadávky i z prinášania. V tom prípade je rozhodca povinný presvedčiť sa a vodičovi dokázať, že zver v trstí skutočne je, a nie je zavesená tak, aby na ňu pes nemohol dosiahnuť.

Ak sa rozhodca a vodič presvedčia, že kačica je v trstí zavesená minimálne 1 meter nad úrovňou hladiny vody alebo zeme a pes na ňu nemôže dosiahnuť, má nárok na opätovné odskúšanie disciplíny. Pre dokázanie dohľadateľnosti kačice môže rozhodca použiť predchádzajúceho psa, ktorý je už z tejto disciplíny odskúšaný. Ak tento pes kačicu prinesie, netreba iným spôsobom dokazovať, ako bola kačica v trstí umiestnená. Ak ju však ani náhradný pes do 5 minút nedohľadá, považuje sa kačica za nedohľadateľnú a skúšaný pes má nárok na pohodenie novej kačice. Spôsob dokázania nedohľadateľnosti kačice závisí od podmienok, v akých sa disciplína skúša a od rozhodnutia rozhodcu.

Chyby: povelý na prinesenie kačice, hľadanie v blízkosti vodiča, odchádzanie od nájdennej zveri, nezáujem alebo malý záujem o jej dohľadanie, nesústreďenosť pri dohľadávaní.

2.23.4. Ochota pracovať v hlbkej vode

Časový limit: 2 minúty

Pes musí ukázať, že sa nebojí vody, vie dobre plávať, ide ochotne 10-15 metrov do vody. V hlbkej vode musí hľadať 2 minúty, musí sa dať vo vode ovládať a meniť smer podľa pokynov vodiča. Vodič vypúšťa psa na vodu z miesta vzdialeného minimálne dva metre od vody.

Známku 4 sa hodnotí pes, ktorý pracuje bezchybne, vo vode je ľahko ovládateľný, hľadá ďaleko, dobre pláva, do vody ide ochotne na prvý povel.

Známku 3 sa hodnotí pes, ktorý vstúpi do vody po kratšom povzbudzovaní, ostatné práce však robí bezchybne alebo pes, ktorý hladinu prehľadáva síce ďaleko, ale je zle ovládateľný.

Známku 2 sa hodnotí pes, ktorý vojde do vody len po viacerých poveloch, hladinu prehľadáva len chvíľu, vo vode je však dobre ovládateľný.

Známku 1 sa hodnotí pes, ktorý vojde do stanoveného limitu do vody, chvíľu hladinu prehľadáva, ale príliš skoro sa vráti späť.

Známku 0 sa hodnotí pes, ktorý v časovom limite nevojde do vody, resp. iba na kraj hladiny a hneď sa vráti späť.

2.23.5. Stopa zveri na vode

Časový limit: maximálne 20 minút

Na odskúšanie tejto disciplíny musí byť k dispozícii vodná plocha s veľkosťou minimálne 250 m² a dostatkom porastu. Porast musí byť minimálne 3 m široký.

Pes musí sledovať stopu živej kačice a má ju do 20 minút priniesť, alebo vytlačiť na voľnú hladinu. Pri tejto disciplíne musí rozhodca zistiť a posúdiť, ako pes používa čuch pri sledovaní stopy kačice.

Skúška sa robí tak, že do primerane hustého trstia, aby rozhodcovia mohli sledovať prácu psa, vypustí sa kačica s jednou letkou upravenou tak, aby nemohla lietať. Letku nesmie mať zlomenú. Začiatok stopy musí byť na brehu a riadne označený. Pes nesmie sledovať zakladanie stopy. Vodič ho vypustí minútu po založení stopy.

Ak prinesie pes inú zver, ako bola vypustená, nepovažuje sa to za chybu, práca sa ukončí a hodnotí sa podľa podaného výkonu. Ak pes nesleduje stopu kačice minimálne 10 metrov od miesta vypustenia a chytí kačicu hneď po nasadení na stopu, nepreukáže teda prácu na stope, vypustí sa mu náhradná kačica a disciplínu sledovanie opakuje. Predchádzajúci výkon sa neberie do úvahy.

V prípade, ak nemôže rozhodca inak sledovať stopu kačice, usporiadateľ je povinný urobiť v blízkosti trstia posedy. Podmienkou pri tejto disciplíne je, aby sa dala kačica vypúšťať pre každého psa z iného miesta.

Známku 4 sa hodnotí pes, ktorý bezchybne sleduje stopu živej kačice, v určenom limite ju dohľadá a prinesie, alebo vytlačí na hladinu, kde ju môže vodič zastreliť.

Známku 3 sa hodnotí pes, ktorý stopu kačice sleduje sústavne, ale nepodarí sa mu vytlačiť ju na voľnú hladinu alebo priniesť. Z jeho celkovej práce však musí byť zrejmé, že pracuje ochotne a s chuťou.

Známku 2 sa hodnotí pes, ktorý sleduje stopu nesúvislo - prerušovane, často z trstia vybieha, vodič ho povzbudzuje častými povelmi. Po celý čas však musí trstie prehľadávať a snažiť sa kačicu dohľadať.

Známkou 1 sa hodnotí pes, ktorý sleduje stopu kačice krátko, v trstí nesúvislo sledí, často z neho vybieha a vodič ho neustálymi povelmi núti pracovať; preukazuje len malú ochotu kačicu dohľadať.

Známkou 0 sa hodnotí pes, ktorý do trstia v časovom limite nevojde, alebo iba na krátku chvíľu, avšak bez záujmu hľadať kačicu.

Spôsob prinášania živej kačice nemá vplyv na hodnotenie tejto disciplíny a nehodnotí sa ani v disciplíne prinášanie. Pes však musí kačicu priniesť vodičovi.

2.23.6. Správanie sa na stanovišti

Časový limit: 5 minút

Pes má byť na stanovišti pri vodnej práci úplne pokojný. Vodič môže mať psa odloženého voľne alebo pripútaného na vodidle. Pes pripútaný dostáva vždy o jeden stupeň nižšiu známku.

Pes, ktorý je na stanovišti nepokojný, kňučí, je nervózny, odíde z miesta odloženia alebo ide za zdravou zverou, môže sa hodnotiť len známkou 0.

Skúša sa tak, že vodiči sa rozostavia asi 20 krokov od seba, na spôsob obstaveného pohonu. Psy, ktoré sa práve neskúšajú, nesmú byť v blízkosti tohto priestoru.

2.23.7. Prinášanie pernatej zveri (kačice)

Pes musí uchopiť zver celou papuľou a bez problémov ju priniesť, sadnúť si pred vodiča a až na jeho rozkaz zver pustiť. Tichý povel na sadnutie môže dať vodič psovi len na skúškach z vodnej práce.

Rozhodcovia hodnotia túto disciplínu samostatne iba na skúškach z vodnej práce (súčasť disciplíny dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí). Na ostatných druhoch skúšok si rozhodcovia robia poznámky pri disciplíne dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí, prípadne i pri stope zveri na vode, pretože prinášanie kačice je na týchto skúškach súčasťou disciplíny prinášanie pernatej zveri.

Chyby: Neochota uchopiť kačicu do papule, pohadzovanie kačice v papuli, časté naprávanie si kačice pri prinášaní, obchádzanie vodiča, držanie kačice za perie, predčasné vypustenie kačice z papule, neochota sadnúť si, resp. nesadnutie si pred vodičom.

ROZHODCOVSKÁ TABUĽKA - JESENNÉ SKÚŠKY STAVAČOV (JSS)

Usporiadateľ	Miesto a dátum	
Meno psa	Pl. kniha, č. záp.	
Plemeno	Dát. nar.	Pohl.
Majiteľ		
Vodič		

Predmet	Najnižšie známky pre cenu			Koef	Max poč. bod.	Známka za výkon	Počet bodov	Poznámka
	I.	II.	III.					
1 Spoločná poľovačka	2	1	1	5	20			
2 Hľadanie	3	3	2	5	20			
3 Vystavovanie	3	2	1 (-)*	5	20			
4 Postupovanie	1	1	1 (-)*	4	16			
5 Čuch	3	3	2	8	32			
6 Pokojnosť pred pernatou zverou	2	1	1(-)*	2	8			
7 Pokojnosť pred srstnatou zverou	2	1	1	3	12			
8 Pokojnosť po výstrele	2	1	1	2	8			
9 Dohľadávanie zastrelenej pernatej a srstnatej zveri	3	2	2	5	20			
10 Prinášanie vlečenej pernatej a srstnatej zveri na diaľku na poli	1	1	1	5	20			
11 Prinášanie pernatej zveri	2	1	1	4	16			
12 Prinášanie srstnatej zveri	2	1	1	4	16			
13 Vodenie na remeni	2	2	1	2	8			
14 Prinášanie kačice z hlbkej vody	1	1	1	3	12			
15 Poslušnosť	3	2	2	5	20			
Najnižší počet bodov pre cenu	200	154	110 (90*)		248			
Cena				Počet bodov				

*(-) pes nemohol byť hodnotený

Pes vypustený na hľadanie o   hod.

Ukončenie hľadania o   hod.

Zhodnotenie práce vodiča a psa:

ROZHODCOVSKÁ TABUĽKA - FARBIARSKE SKÚŠKY STAVAČOV (FSS)

Usporiadateľ	Miesto a dátum	
Meno psa	Pl. kniha, č. záp.	
Plemeno	Dát. nar.	Pohl.
Majiteľ		
Vodič		

Predmet		Najnižšie známky pre cenu			Koef	Max poč. bod.	Známka za výkon	Počet bodov	Poznámka
		I.	II.	III.					
1	Poslušnosť	3	2	2	5	20			
2	Vodenie na remeni	2	2	1	2	8			
3	Posliedka	1	1	1	4	16			
4	Práca na nepofarbenej stope srnčej zveri								
	a) vodič	3	2	1	6	24			
	b) oznamovač	3	2	1	8	32			
	c) hlásič	3	2	1	8	32			
	d) hlasitý oznamovač	3	2	1	8	32			
Najnižší počet bodov pre cenu		51	34	22		76			
Cena					Celkový počet bodov				

Zhodnotenie práce vodiča a psa:

ROZHODCOVSKÁ TABUĽKA - LESNÉ SKÚŠKY STAVAČOV (LSS)

Usporiadateľ	Miesto a dátum	
Meno psa	Pl. kniha, č. záp.	
Plemeno	Dát. nar.	Pohl.
Majiteľ		
Vodič		

Predmet		Najnižšie známky pre cenu			Koef	Max poč. bodov	Známka za výkon	Počet bodov	Poznámka
		I.	II.	III.					
1	Prinášanie líšky cez prekážku	1	1	0	2	8			
2	Posliedka	1	1	1	4	16			
3	Práca na pofarbenej stope srnčej zveri								
	a) vodič	3	2	1	6	24			
	b) oznamovač	3	2	1	8	32			
	c) hlásič	3	2	1	8	32			
	d) hlasitý oznamovač	3	2	1	8	32			
4	Prinášanie vlečenej líšky na diaľku v lese	1	1	0	5	20			
5	Prinášanie vlečeného zajaca na diaľku v lese	1	1	1	5	20			
6	Vyháňanie zveri z húštin	1	1	1	3	12			
7	Sliedenie	2	2	1	3	12			
8	Chuť do práce s líškou	1	1	1	4	16			
9	Správanie sa na stanovišti	2	1	1	2	8			
10	Vodenie na remeni	2	2	1	2	8			
11	Poslušnosť	3	2	2	5	20			
12	Čuch	3	3	2	8	32			
13	Pokojnosť pred pernatou zverou	2	1	1	2	8			
14	Pokojnosť pred srstnatou zverou	2	1	1	3	12			
15	Pokojnosť po výstrele	2	1	1	2	8			
16	Dohľadávanie zastrelenej pernatej a srstnatej zveri	3	2	2	5	20			
17	Prinášanie pernatej, srstnatej a škodlivej zveri	2	1	1	4	16			
Najnižší počet bodov pre cenu		199	153	109		268			
Celkový počet dosiahnutých bodov									
Výsledná klasifikácia ..... cena									

ROZHODCOVSKÁ TABUĽKA - ŠPECIÁLNE SKÚŠKY Z VODNEJ PRÁCE (VP)

Usporiadateľ	Miesto a dátum	
Meno psa	Pl. kniha, č. záp.	
Plemeno	Dát. nar.	Pohl.
Majiteľ		
Vodič		

Predmet	Najnižšie známky pre cenu			Koeff	Max počet bodov	Známka za výkon	Počet bodov	Poznámka
	I.	II.	III.					
1 Naháňanie v trstí	1	1	1	3	12			
2 Dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí	1	1	1	4	16			
3 Ochota pracovať v hlbkej vode	1	1	1	3	12			
4 Prinášanie kačice z hlbkej vody	1	1	1	3	12			
5 Poslušnosť	1	1	1	3	12			
6 Stopa zveri vo vode	2	2	1	5	20			
7 Správanie sa na stanovišti	1	1	1	2	8			
8 Prinášanie pernatej zveri	2	1	1	4	16			
Najnižší počet bodov pre cenu	85	64	48		108			
Cena	Celkový počet bodov							

Zhodnotenie práce vodiča a psa:

ROZHODCOVSKÁ TABUĽKA – VŠESTRANNÉ SKÚŠKY STAVAČOV (VSS)

P r e d m e t	Najnižšie známky pre cenu			Koefficient	Max.počet bodov	Známka za výkon	Počet bodov	Poznámka				
	I.	II.	III.									
Práca v lese												
1. Prinášanie líšky cez prekážku	1	1	0	2	8							
2. Poslédka	1	1	1	4	16							
3. Práca na pofarbenej stope srnčej zveri												
a) vodič	3	2	1	6	24							
b) oznamovač	3	2	1	8	32							
c) hlásič	3	2	1	8	32							
d) hlasitý oznamovač	3	2	1	8	32							
4. Prinášanie vlečenej líšky na diaľku v lese	1	1	0	5	20							
5. Prinášanie vlečeného zajaca na diaľku v lese	1	1	1	5	20							
6. Vyháňanie zveri z húštin	1	1	1	3	12							
7. Sliedenie	2	1	1	3	12							
8. Chuť do práce s líškou	1	1	1	4	16							
9. Správanie sa na stanovišti	2	1	1	2	8							
10. Vodenie na remeni	2	2	1	2	8							
11. Poslušnosť	3	2	2	5	20							
SPOLU	127	96	66		172							
Práca vo vode												
1. Naháňanie v trstí	1	1	1	3	12							
2. Dohľadávanie zastrelenej kačice v trstí	1	1	1	4	16							
3. Ochota pracovať v hlbokjej vode	1	1	1	3	12							
4. Prinášanie kačice z hlbokjej vody	1	1	1	3	12							
5. Poslušnosť	1	1	1	3	12							
SPOLU	50	36	22		64							
Práca na poli												
1. Spoločná poľovačka	2	1	1	5	20							
2. Hľadanie	3	3	2	5	20							
3. Vystavovanie	3	3	2	5	20							
4. Postupovanie	1	1	1	4	16							
5. Čuch	3	3	2	8	32							
6. Pokojnosť pred pernatou zverou	2	1	1	2	8							
7. Pokojnosť pred srstnatou zverou	2	1	1	3	12							
8. Pokojnosť po výstrele	2	1	1	2	8							
9. Dohľadávanie zastrelenej a pohodenej pernatej a srstnatej zveri	3	2	2	5	20							
10. Prinášanie vlečenej pernatej zveri na diaľku na poli	1	1	1	5	20							
11. Poslušnosť	3	2	2	5	20							
SPOLU	162	122	84		196							
Prinášanie												
1. Prinášanie pernatej zveri	2	1	1	4	16							
2. Prinášanie srstnatej zveri	2	1	1	4	16							
3. Prinášanie škodlivej zveri	2	1	1	4	16							
SPOLU	38	30	20		48							
Najnižší počet bodov pre cenu	372	279	187		480							
Výsledná klasifikácia				cena					Celkový počet dosiahnutých bodov			

